

Αγιον Όρος και τεχνικός πολιτισμός (Πανοσ. Αρχ. Βασίλειος Γοντικάκης, Καθηγ. Ι. Μ. Σταυρονικήτα*)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Μαρτίου 26, 2009

Είναι πλέον σαφές εις όλους ότι το Αγιον Όρος αποτελεί το μεγαλύτερον και τελευταίον κεφάλαιον της σωτηρίας του Γένους και της Εκκλησίας μας. Είναι κιβωτός η οποία φέρεται άθικτος επί των υδάτων τού κατακλυσμού των θορύβων τού συγχρόνου πολιτισμού που παραμορφώνει την δημιουργίαν, μολύνει, επί κυριολεξία, τον αέρα, την γην και την θάλασσαν.



Τα νέφη του αρξαμένου τούτου κατακλυσμού επισωρεύουν εις τον άνθρωπον κινδύνους. Και απειλούν την σωματικήν υγείαν, την πνευματικήν του ισορροπίαν και επιβίωσιν. Δι' αυτόν τον λόγον πολλοί καταφεύγουν εις την σκέπη τής Κυρίας Θεοτόκου ενσυνειδήτως, και έρχονται εις τον Ιερόν ημών Τόπον, ως εις χώραν Μετανοίας. Αισθάνονται ότι το άγιον τούτο τεμάχιον τής γης είναι ο αγρός όπου ευρίσκεται κεκρυμμένος ο μαργαρίτης τής Βασιλείας τών Ουρανών.

Δι' αυτό ακριβώς ο πονηρός βάλλει λυσσωδώς κατά του σκάφους τού Αγίου Όρους. Τα κύματα του κατακλυσμού αγωνίζονται να εισρεύσουν εις την κιβωτόν ταύτην, να την καταποντίσουν αύτανδρον, εις τον ωκεανόν τού σημερινού χάους.

Η εισβολή αυτή επιχειρείται αφ' ενός μεν υπό την μορφήν του διαρκώς αυξανομένου κοσμικού ρεύματος, το οποίον τείνει να αποπνίξη την ζωήν τών ιερών ημών σκηνωμάτων -ιδίως κατά το θέρος-, αφ' ετέρου δε υπό την μορφήν τής εισόδου τών ποικίλων θορυβωδών μηχανών και οχημάτων τα οποία απειλούν την ησυχίαν τού Ιερού ημών Τόπου, παραποιούν την μορφήν του και αλλοιώνουν τον ασκητικόν

χαρακτήρα τής ζωής Του.

Πολλάί άγιοι περιοχαί του Ιερού ημών Τόπου έγιναν ήδη εστίαι θορύβου απομακρύνουσαι κάθε χάριν μοναχικήν.

Ίσως εκ της συνηθείας τής ενταύθα παραμονής μας δεν έχομεν σαφώς συνείδησιν ποίον μοναδικόν και ανεκτίμητον θησαυρόν κρύπτει δια τον ανθρώπινον Γένος ολόκληρον. Δεν αντιλαμβανόμεθα ποίαν χάριν ενσαρκώνει εις την ησυχαστικήν του θεολογίαν, την έκφρασιν των εικόνων του, την αρχιτεκτονικήν δομήν τών ναών και οικισμών του, την όλην εμφάνισιν και διαμόρφωσιν του χώρου του.

Ολόκληρος η Ιερά Χερσόνησος του Αθω, η κατάσπαρτος με Μονάς, Σκήτας, Κελλία, ησυχαστήρια συνδεόμενα δια των στενών ατραπών των, αναπαύει πνευματικώς τον άνθρωπον και αποτελεί ανεπανάληπτον κειμήλιον πίστεως και υψηλού πολιτισμού.

Ηγιάσθη υπό της Παρθένου. Εγνωρίσθη ως τόπος μετανοίας υπό συμπάσης της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Δια να διατηρηθή δε το πνεύμα και ο χαρακτήρ του Αγίου Όρους θα πρέπει να μείνη άθικτον και άβατον το άγιον σώμα του. Ατιμάζοντες και παραμορφώνοντες το σώμα και την μορφήν τού Αγίου Όρους εξαφανίζομεν το πνεύμα και το ήθος του.

Το Άγιον Όρος δεν είναι κτήμα ουδενός εξ ημών δια να δυνάμεθα κατ' ιδίαν βούλησιν ή ατομικήν αντίληψιν να το διαμορφώνωμεν. Το Άγιον Όρος ανήκει εις την Κυρίαν Θεοτόκον, έχει χαρακτήρα ιερόν και απαραβίαστον. Η μέριμνά μας όθεν πρέπει να είναι: Τι θέλει η Θεοτόκος μητέρα μας, οι κεκοιμημένοι και τετελειωμένοι άγιοι Πατέρες μας, οι διψώντες την σωτηρίαν σημερινοί πιστοί. Δεν δυνάμεθα ουδέν εκτός της εντολής αυτών να πράξωμεν.

Η κραυγή δε της σιγής από την θριαμβεύουσαν Εκκλησίαν και η θέλησις της στρατευομένης ζητούν το ίδιον πράγμα: Να μείνη το όρος άγιον, τόπος ασκήσεως και ησυχίας. Περισσότερον από πάσαν άλλην εποχήν το Άγιον Όρος πρέπει σήμερα να διασωθή ως έχει. Να το παραδώσωμεν εις τας ερχομένας γενεάς όπως το παρελάβομεν άγιον, ιερόν και καθαρόν από κάθε κοσμικόν μίasma. Το έχουν ανάγκη αι γενεαί που έρχονται περισσότερο από τους παλαιότερους. Το απαιτούν από ημάς.

Αλλοίμονον εάν, ο μη γένοιτο, τους απογοητεύσωμεν.

Η ώρα είναι κρίσιμος. Όλη η Εκκλησία θριαμβεύουσα και στρατευομένη αναμένει να ίδη το πως θα ενεργήσωμεν οι σημερινοί Αγιορείται.

Είναι δυνατόν, λόγω των συγχρόνων μηχανικών μέσων καταστροφής, δια μιας απερισκεπτού αποφάσεως ή ενεργείας μας να παραδώσωμεν εις τον αφανισμόν εργασίας αιώνων. Να γίνωμεν ημείς οι ίδιοι οι μοναχοί οι αυτόχειρες και φονείς τού Όρους.

Ο πονηρός δεν αστειεύεται. Και η αδηφαγία τού δράκοντος του συγχρόνου πολιτισμού δεν έχει όρια. Μία ελαχίστη παραχώρησις μας είναι δυνατόν να έχη μοιραίας συνεπείας. Μίαν ελαχίστην σχισμήν εάν αφήσωμεν ανοικτήν δια το κοσμικόν πνεύμα, η πίεσις την οποίαν εξασκεί ο πονηρός είναι δυνατόν να την μεταβάλη εις χαίνουσαν ρωγμήν και χάσμα ολόκληρον δια να μας αποπνίξη.

Ήδη πολλοί χαιρεκάκως ομιλούν δια το χαμηλόν πνευματικόν επίπεδον των

Αγιορειτών. Λέγουν ότι είμεθα ανάξιοι της Παραδόσεώς μας. Και ότι είμεθα έτοιμοι αντί πινακίου φακής καλοπεράσεως και σωματικής ανέσεως, τα οποία μας υπόσχεται ο τεχνικός πολιτισμός δια των δρόμων, αυτοκινητών ή της ΔΕΗ, να παραδώσωμεν το Άγιον Όρος εις τας χείρας τών εχθρών. Να το αποσπάσωμεν βιαίως από την Κυρίαν Θεοτόκον και να το παραδώσωμεν εις την ειδωλολατρείαν τής ανέσεως και την βαβυλωνίαν τών θορύβων.

Ο Θεός ας μη μας εγκαταλείψη δια να πράξωμεν έγκλημα παρομοίας καθοσιωσεως. Διότι είναι καλύτερον να μη εγεννώμεθα ή να μην εγινώμεθα μοναχοί, παρά να επιφορτίσωμεν τον εαυτόν μας δια του εγκλήματος μιας τοιαύτης μισαιφονίας: της καταστροφής τού περιβολιού τής Παναγίας, του Παραδείσου τούτου της ουρανού ησυχίας.

Θα έχωμεν την κατάραν τού Θεού και το «βαρυγκόμημα» των χιλιετιών που έρχονται.

Δεν πρόκειται να συναριθμηθούμε απλώς με τους συλλειτουργήσαντας μίαν φοράν με κακοδόξους εν Αγίω Όρει. Η ψυχή μας και η μνήμη μας θα αμαυρωθή πολύ περισσότερο. Θα είμεθα οι τελικοί και οριστικοί καταστροφείς τού Αγίου Όρους.

Δια ταύτα θα πρέπη μετά φόβου Θεού, πίστεως και αγάπης προς την πνευματικήν μας πατρίδα να συνέλθωμεν εις έκτακτον Ιεράν Διπλήν Σύναξιν. Να αφήσωμεν την βαθείαν μοναχικήν συνείδησιν του αγίου Τόπου μας να ομιλήση. Δια να έχη ο καθένας από ημάς εν συνεχεία, ήσυχον την συνείδησίν του ότι δια τας τύχας τού Αγίου Όρους έπραξε συμφώνως προς τας μοναχικάς του υποσχέσεις και υποχρεώσεις, και όχι κατά τας διαθέσεις μιας επιπολαίας στιγμής.

Να λεχθή σαφώς το όχι προς τον «κόσμον», ο οποίος είτε έσωθεν δι' ημών, είτε έξωθεν δια πολλών ετέρων, επιθυμεί να εισβάλη βαναύσως εις τον άγιον περίβολον του Αθωνος.

Να αναχαιτισθή η ορμή όλων εκείνων οι οποίοι με την δήθεν σύνεσιν του κόσμου και την λογικήν τού παρόντος αιώνος θέλουν να «διορθώσουν» το Άγιον Όρος και να το κάμουν σύγχρονον και άνετον.

Το Άγιον Όρος δεν είναι «σύγχρονον» αλλά αιώνιον: Τόπος πρόσφορος δια σωτηρίαν ψυχών και όχι δι' ανάπαυσιν και μόλυνσιν σωμάτων.

Να παύσουν οι ερωτοτροπούντες προς τον κόσμον και τας ανέσεις του να ομιλούν εξ ονόματος του Αγίου Όρους. Να δύναται ανενόχλητος η Ιερά Κοινότης να προχωρή εις το έργον Της, στηριζομένη εις αποφάσεις Ιεράς Διπλής Συνάξεως.

Να ορίσωμεν επακριβώς τι θέλομεν να γίνη δια τους δρόμους, οι οποίοι όπως λέγεται υπό πάντων των παλαιών μοναχών κακώς ηνοιχθησαν εν Αγίω Όρει.

Να θέσωμεν τουλάχιστον αυστηρόν περιορισμόν και έλεγχον εις τον αριθμόν των μηχανοκινήτων που κυκλοφορούν σήμερα ή πρόκειται να κυκλοφορήσουν εις το Άγιον Όρος.

Να ρυθμίσωμεν ριζικώς [το θέμα τού τουρισμού](#), το οποίον απειλεί την επιβίωσιν του Τόπου ημών ως ιερού και αγίου.

Κατά το φθίνον θέρος -ομιλούμεν εκ της πείρας τής Μονής μας- κατέστη ο βίος άβιώτος εκ του πλήθους των αδιαφόρων πνευματικώς τουριστών, οι οποίοι

κατέκλυζον όλον τον χώρον τῆς Μονῆς πληρύντες τα πάντα δι' οχλαγωγίας, καπνῶν, ανάρμοστων εμφανίσεων και παραλόγων απαιτήσεων. Μετεβλήθη κυριολεκτικῶς ἡ μικρά Μονή μας εἰς θέρετρον συνωστιζομένων τουριστῶν ολωσδιόλου ξένων πρὸς το πνεῦμα και τὴν αποστολὴν του Ἱεροῦ Τόπου μας.

Ἔχομεν διάθεσιν νὰ φιλοξενούμεν σοβαροὺς επισκέπτας, νὰ διακονούμεν προθύμως τοὺς ευλαβεῖς προσκυνητάς των ἱερῶν και οσίων τῆς πίστεώς μας. Ἀλλά ποῖον σκοπὸν ἐξυπηρετεῖ ἡ αυξανομένη μάλιστα τουρισμοῦ, ἡ ὁποία καταλύει τὴν ἱεροπρέπειαν των ἱερῶν μας σκηνωμάτων;

Δια του τρόπου αὐτοῦ καθίσταται ἀφόρητος πνευματικῶς ἡ ζωὴ δια τοὺς υπάρχοντας μοναχοὺς και αποπέμπονται ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἐπιθυμοῦν νὰ μονάσουν και νὰ εὔρουν εἰς τὰς Ἱεράς Μονάς μας τόπους κατανύξεως και μετανοίας και ὄχι οχλαγωγίας και κοσμικότητος.

Δι' αὐτὸ πρέπει ἐγκαίρως νὰ λάβωμεν ἀποφάσεις συγκεκριμένας, αποτελεσματικὰς και ἐφαρμοσίμους δια νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ελάχιστον ὁ ἀριθμὸς των ξένων ἐτεροδόξων επισκεπτῶν. Νὰ ἐκφράσῃ ἐκάστη Μονὴ τὴν ἀποψίν τῆς, διότι διαφόρως πὼς τίθεται τὸ θέμα εἰς ἐκάστην Μονήν, δια νὰ εὔρωμεν τὴν λύσιν ἡ ὁποία θὰ ἀναπαύῃ ολόκληρον τὸ Ἅγιον Ὄρος και ἐκάστην Μονὴν ἰδιαιτέρως.

Νὰ ρυθμίσωμεν ἡμεῖς περίπου πόσοι και ποῖοι εἶναι δυνατόν και πρέπον νὰ επισκέπτονται τὸ Ἅγιον Ὄρος, δια νὰ μένωμεν πιστοὶ εἰς τὴν πατροπαράδοτον ἀρετὴν τῆς φιλοξενίας, διατηροῦντες ἀθικτον ἱερὸν χαρακτήρα τῆς ἀγίας ἡσυχίας τοῦ περιβολιοῦ τῆς Παναγίας.

(Ἀπὸ ἀνέκδοτο υπόμνημα τῆς Ι. Μ. Σταυρονικήτα πρὸς τὴν Ι. Κοινότητα Ἁγίου Ὄρους σταλμένο στις 12 Σεπτεμβρίου 1975. Νεώτερο τῆς ἴδιας Μονῆς ἀναλόγου περιεχομένου δημοσιεύεται στο βιβλίον τοῦ Ι. Χατζηφώτη «Βυζάντιο και Ἐκκλησία»)

(*) Ὁ ἀρχιμανδρίτης *Βασίλειος (Γοντικᾶκης)* υπήρξε ἐπὶ σειρά ετῶν *Καθηγούμενος* των μονῶν *Σταυρονικήτα* και *Ἰβήρων* του Ἁγίου Ὄρους.

(Πηγή: «ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ», Ψηφιοποίηση κειμένου www.alopsis.gr)

Διαβάστε περισσότερα κείμενα του π. Βασιλείου πατώντας [εδῶ](#)